

Мацола Михайло Михайлович
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Україна
*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі
та прикладної економіки*

Кульчицький Давид Анатолійович
*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю
076 Підприємництво та торгівля*

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

Територіальні громади зацікавлені створювати та підтримувати інноваційні проєкти для покращення інфраструктури, соціальних послуг, освіти, здоров'я та інших сфер. Впровадження нових проєктів в територіальних громадах (ТГ) на сьогодні відіграє важливу роль та сприяє соціально-економічному розвитку на регіональному рівні.

Реалізація новаторських ініціатив у громадах, допомагає стимулювати розвиток підприємництва на місцевому рівні. Завдяки інноваційним проєктам місцеві жителі отримують можливість реалізувати власні ідеї та започаткувати власну справу, таким чином створити робочі місця для себе та інших.

Інвестиційні та інфраструктурні проєкти відновлення України супроводжуються значними ризиками, що пов'язані з невизначеністю економічних і політичних умов під час війни росії проти України, фінансовими та технічними процедурними проблемами, змінами в законодавстві, зокрема щодо інструментів стимулювання інвестицій [1].

Територіальні громади мають значний потенціал для розвитку підприємництва через реалізацію інноваційних проєктів. Децентралізація надала територіальним громадам більше повноважень та фінансових ресурсів для місцевого розвитку. Вони можуть запроваджувати програми підтримки бізнесу, інвестицій, інновацій [2].

Проєктна діяльність дає змогу вирішувати конкретні проблеми громади шляхом впровадження нових технологій, продуктів, послуг [3]. Інноваційні проєкти можуть стосуватися різних сфер: ІТ, енергоефективності, екології, охорони здоров'я, освіти, тощо [4].

Приклади успішних інноваційних проєктів в українських громадах: енергоефективні будівлі, ІТ-освіта, сортування сміття, екотуризм [5]. Для реалізації проєктів потрібне налагодження співпраці місцевої влади, бізнесу, громадських організацій, донорів. Важливо поширювати кращі практики інноваційних проєктів між громадами задля масштабування успіху [6].

Необхідно максимально залучати громадськість у процес планування та розробки проєктів. Публічні обговорення та звіти можуть допомогти врахувати потреби громад. При цьому важливим аспектом досягнення успіху є те що ТГ повинні віднайти джерела фінансування для реалізації інноваційних проєктів.

Це можуть бути власні надходження, гранти, інвестиції чи партнерства з іншими підприємствами.

Впровадження інноваційних проєктів також сприятиме розвитку соціальної інфраструктури ТГ, підвищуючи якість та доступність послуг для громадян. Територіальні громади можуть співпрацювати з місцевими підприємствами, неприбутковими організаціями, академічними установами та іншими стейкхолдерами для реалізації інноваційних проєктів.

Отже, розробка та впровадження інноваційних проєктів є дієвим інструментом активізації підприємництва та сталого розвитку територіальних громад. Але при цьому також існують і певні ризики, зокрема, часткове обмеження міжнародної фінансової допомоги підтримки заходів з розвитку територій та інфраструктурних проєктів, які обумовлені, в першу чергу, воєнним станом та довготривалим веденням бойових дій на території України, а також обмеженістю власних фінансових ресурсів [6].

Список використаних джерел:

1. Крпельницька С. О., Криховецька З. М., Мацьків В. В., Плєць І. І. Проблемні аспекти управління ризиками інвестиційних та інфраструктурних проєктів відновлення України // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2023. – Т.1. – № 19. – С. 254–263.

2. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Ковпака А. Інноваційний розвиток країни як рушійний чинник підвищення національної конкурентоспроможності. Економіка. Управління. Інновації. Серія: Економічні науки. 2021. Вип. 1. URL: <http://eui.zu.edu.ua/article/view/234658/238776>

4. Інноваційний розвиток і підвищення рівня спроможності об'єднаних територіальних громад: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Дніпро, 30 жовтня – 29 листопада 2019 р. / за заг. ред. І.А. Чикаренко. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. – 354 с.

5. Портал децентралізації. URL: <https://decentralization.gov.ua/> .

6. Стратегія розвитку Івано-Франківської територіальної громади на період до 2027 року URL: <https://if-gromada.gov.ua/strategii-rozvitku-ivanofrankivskoi-teritorialnoi-gromadi-na-period-do-2027-roku-ta-planu-zahodiv-na-2023-%E2%80%93-2024-roki-z-ii-realizacii-ta-z-16-20-24-11-04-2023/>